

“Monitoring is een uniek instrument”

In de 35 jaar dat hij voor het ministerie van Landbouw werkte was hij betrokken bij de crises van varkenspest, mond- en klauwzeer én de vogelgriep. Nu is Kees Oomen voorzitter van de begeleidingscommissie Monitoring Diergezondheid. We vroegen hem naar de toegevoegde waarde van monitoring.

Kees Oomen groeide op een gemengd bedrijf in Teteringen (dat nu onder Breda valt) op. Op het bedrijf hadden ze van alles: melkvee, akkerbouw, fruit en ook wat kippen. Na zijn opleiding in Wageningen werkte Kees enkele jaren in het onderwijs. Daarna werkte hij zo'n 35 jaar voor het ministerie van Landbouw, onder andere als directeur Landbouw. Vanuit die functie had hij ook contact met de pluimveesector. Dat werd helaas heel intens tijdens de vogelgriepuitbraak in 2003. Vanuit het Regionaal Crisis Centrum (RCC) in Stroe was hij toen nauw betrokken bij de bestrijding van die uitbraak.

Enkele jaren geleden stopte hij met zijn werk bij het ministerie. Op dit moment is hij bestuurslid bij de Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa), het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) en de Nederlandse Controle Autoriteit Eieren (NCAE). Daarnaast is hij voorzitter van de begeleidingscommissie Monitoring Diergezondheid.

Waarom bent u in de begeleidingscommissie Monitoring Diergezondheid gegaan?

“Daarop is het antwoord heel simpel. Ik ben ervoor gevraagd, door zowel de verschillende diersectoren als het ministerie van EZ. Ik kende de monitoring, vind het uniek en zie de grote waarde ervan. Als je het dan ook nog eens leuk vindt om vergaderingen voor te zitten, is het antwoord snel gegeven.”

Wat is volgens u het belang van de monitoring van diergezondheid en waarom?

“We kennen natuurlijk al langer het belang van het tijdig herkennen van dierziekten. Ik ben zowel bij de crises van varkenspest, mond- en klauwzeer als de vogelgriep betrokken geweest. Als je het al niet wist, dan ervaar je in zo'n situatie wel de enorme impact die zulke uitbraken kunnen hebben. Natuurlijk op de eerste plaats voor de direct betrokken ondernemers. Zowel emotioneel als financieel. Als dan ook nog eens blijkt dat mensen ziek kunnen worden, hoef je niet meer overtuigd te worden van het belang om zo vroeg mogelijk dierziekten op het spoor te komen.”

Wat is volgens u het belang van monitoring vanuit het perspectief van de pluimveehouders?

“Een zeer belangrijke reden, de vogelgriep, hebben we net aan de orde gehad. Maar er is meer. Ook ziekten die een minder

grote impact hebben dan vogelgriep moeten tijdig in beeld komen. Ook niet meldings- en bestrijdingsplichtige ziekten kunnen op bedrijfsniveau grote impact hebben. En wat weten we nog niet? Welke ziekten kunnen als gevolg van de klimaatverandering van invloed worden? Het is daarom van groot belang dat pluimveehouders en dierenartsen het blijven melden als er iets bijzonders aan de hand lijkt. Terugkoppeling van de resultaten naar de overheid en de pluimveesector en het geven van adviezen kunnen bijdragen aan het voorkomen of beperken van ziekte-uitbraken. Daar wordt gelukkig op diverse manieren veel aan gedaan.”

Kunt u een praktijkvoorbeeld geven uit de pluimveesector, waarbij monitoring een belangrijke rol heeft gespeeld?

“Het meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld is natuurlijk vogelgriep. Zowel in 2014 als in 2016 heeft de monitoringssystematiek bij uitstek laten zien wat haar toegevoegde waarde is. Binnen de monitoring werken alle betrokken partijen nauw samen. Bij twijfel of klinische problemen in het veld veroorzaakt worden door vogelgriep zijn de lijntjes kort en wordt er snel gehandeld. Maar naast de bestrijdingsplichtige ziekten heeft de monitoring ook toegevoegde waarde voor andere ziekten. Een paar voorbeelden van ziekten die het afgelopen jaar via de monitoring aan het licht zijn gekomen zijn de ziekte van Marek bij vleeskuikens en Coryza bij leg- en reproductiedieren en bij hobbypluimvee. En bijvoorbeeld pokkendifterie bij commercieel pluimvee en hobbypluimvee.”

Wat zou er volgens u kunnen gebeuren als de monitoring van diergezondheid zou ophouden te bestaan?

“Nederland heeft met het monitoringssysteem echt een uniek instrument in handen. Informatie uit verschillende bronnen zoals pluimveehouders, dierenartsen, uitgevoerde secties, monitoringsprogramma's en extra bedrijfsbezoeken wordt bij elkaar gebracht en geanalyseerd. Daarmee wordt het mogelijk om verbanden te zien die anders wellicht over het hoofd gezien zouden worden. Het is daarom van het grootste belang dat het systeem blijft bestaan. Daarbij moet je natuurlijk kritisch blijven kijken naar wat echt nodig is en naar wat simpeler of beperkter kan. Het bewaken van het kostenniveau moet ook blijvend aandacht hebben. En tenslotte: het systeem staat of valt met de blijvende bereidheid van alle betrokkenen om informatie te delen.”

